การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนเข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

Changes of the Ethical behavior of youth attending The summer novice ordination Project of Ban Nong Chang Community Khwa Thung Subdistrict Thawatchaburi District, Roi Et Province

เจ้าอธิการวุฒิชัย ฐานุตฺตโร
Choa AThikan Wutthichai Ṭhānuttaro
สังเวียน สาผาง
Sangwien Sapang
พระครูปลัดสมหมาย อตฺถสิทฺโธ
Pharkhruphalad Sommai Addhasitdho
วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
mahachulalongkornrajavidyalaya university Roi Et Buddhist college
E-mail: phrawutthichai2565@gmail.com
(**Received**: December 4, 2022/ **Revised**: December 28, 2022/ **Accepted**: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (3) เพื่อเสนอกระบวนการอบรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 30 รูปคน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมของเยาวชนก่อนบรรพชาสามเณร ส่วนใหญ่ชอบเล่นเกมส์ในมือถือ เยาวชนบางคนก็มีสมาธิสั้น อยู่กับที่หรือนั่งนานๆ ไม่ค่อยได้ บางคนก็มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่เชื่อฟังผู้ปกครองและผู้ใหญ่ บางคนไม่มีพื้นฐานในการสวดมนต์ไหว้พระ พฤติกรรมภายหลังบรรพชาสามเณรแล้ว จากการสังเกตุของพระพี่เลี้ยงและผู้ปกครองของเยาวชน พฤติกรรมของเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ การชอบสวดมนต์ไหว้พระ และสามารถจำบทสวดมนต์ได้แม่นยำ เยาวชนบางคนก็ช่วยงานบ้านผู้ปกครองได้ดีขึ้น ลดความก้าวร้าวลง แต่พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไม่ชัดเจน เช่น การเล่นเกมส์ในมือถือส่วนใหญ่ก็ลดลงช่วงที่พระพี่เลี้ยงกำหนดเวลาให้ใช้มือถือ แต่พอพ้นกำหนดต้องลาสิกขาแล้วก็กลับมาเล่นเหมือนเดิม ผู้ปกครองต้องคอยดูแลอยู่เสมอ การเสนอกระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน คือ การปรับปรุงวิธีการและกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงอายุและวัยของเยาวชน เช่น เวลาตื่นนอน เวลาฉันอาหาร และควรมีการสอนหลักธรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในช่วงของวัยเยาวชน ที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและช่วยเหลืองานบ้านของผู้ปกครองด้วย

คำสำคัญ: พฤติกรรมเชิงจริยธรรม; เยาวชน; โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

Abstract

The purposes of this thesis were (1) To study the ethical behavior of the participants of the summer novice ordination course Ban Nong Chang Community Khwao Thung Subdistrict Thawat Buri District Roi Et Province (2) To study the ethical changes of youth participating in the summer novice ordination project of Ban Nong Chang community Khwao Thung Subdistrict, Thawat Buri District Roi Et Province. (3) To present the training process for youths participating in the Summer Novice Ordination Program of Ban Nong Chang Community Khwao Thung Subdistrict, Thawat Buri District Roi Et Province

The results of this research revealed that behavior of youth before novice ordination. Most of them like to play games on their mobile phones. Some young people have add symptoms like walking and doing that rarely sedentary or sitting for a long time. Some people have aggressive behavior, disobeying parents and adults. Some people have no basis in praying and praying. Behavior after the novice ordination. From the observations of the mentors and parents of the youth. The behavior of youth that has clearly changed such as prayer and can memorize prayers accurately Some youths are better able to help their parents with household chores. Some youths are better able to help their parents with household chores. less aggression But the behavior change is not clear. Most of the mobile game play dropped during the time the nanny set time to use the mobile phone, But after the deadline, have to leave the legs and come back to play as usual. Parents must always take care of them. But it was enough to see some playing down. The proposed process of summer novice ordination is to improve methods and activities to suit the age and age of youth, such as when you wake up, when you eat, and should have activities to teach the principles of living during the youth. That will be used in life and help with the parents' housework.

Keywords: Ethical behavior; youth; the summer novice ordination Project

1. บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลาย อันเนื่องมาจากความก้าวหน้า ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้แนวคิดวิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคล ในสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักธรรมจริยธรรมที่ดีงามตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา กลับนิยมวัฒนธรรมตะวันตก ที่เน้นการบริโภควัตถุต่าง ๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อันสืบเนื่องมาจากให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมยังส่งผลไปยังปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างกว้างขวางในปัจจุบันนี้ (สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2552: 1)

สังคมไทยปัจจุบันเกิดปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กเยาวชนไทย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ของคนไทย ทั้งประเทศ ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน อาทิเช่น ปัญหาพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหายาเสพติด ปัญหาการมั่วสุมในอบายมุข โดยเฉพาะการเล่นการพนัน ปัญหาทางเพศ ปัญหาการมีพฤติกรรมที่รุนแรงก้าวร้าว เป็นต้น ที่มาหรือสาเหตุของปัญหาเหล่านี้เกิดมาจากความอ่อนแอทางครอบครัว และความไม่เข้มแข็งของชุมชน การขาดสติสัมปชัญญะ และขาดเหตุผลทางปัญญา และความยับยั้งชั่งใจของเยาวชนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันตรายที่ล้อมรอบตัวเด็ก เด็กและเยาวนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด (สมพงษ์ จิตระดับและอัญญมณี บุญชื่อ, 2551: 17) การเหินห่างไม่สนใจหลักธรรม คำสอนทางพุทธศาสนาไม่ยึดถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์และกฎหมายบ้านเมืองอย่างจริงจัง สาเหตุแห่งความล้มเหลวในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤติกรรมของเด็ก เยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม บางคนก็โทษสถาบันชุมชน สถาบันการศึกษาที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ดีเพียงพอที่อบรมบ่มเพาะเสริมสร้างพัฒนาการ และวุฒิภาวะของเด็กเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม และให้เด็กเยาวชนมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์และสังคม บ้างก็โทษสถาบันศาสนา วัด วาอารามและพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สั่ง สอนศีลธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เด็กและเยาวชน ถือว่าเป็นวัยแห่งการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และมีความไวต่อ สิ่งแวดล้อม เป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่เปรียบเสมือนไม้อ่อน ที่ดัดง่าย ถ้าคนในสังคม โดยเฉพาะผู้ใหญ่ให้ความเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือแนะนำปรึกษาให้พวกเขาสามารถดำเนินชีวิต อย่างบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ตั้งไว้อย่างแท้จริง ดังนั้น หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและการใช้กระบวนการขัดเกลาฝึกอบรมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข โดยอาศัยสถาบันศาสนาพระสงฆ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วนต้องดำเนินการใน ขณะที่สถาบันทางสังคมและสถาบันการศึกษากำลังอ่อนแอ ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันภายในให้เกิดขึ้นแก่เด็ก และเยาวชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น

แนวทางการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จึงเป็นช่องทางประการหนึ่งในหลาย ช่องทางภารกิจที่ได้ดำเนินการ โครงการนี้มีจุดมุ่งหมายหลัก 4 ประการ คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเห็นโทษภัยของยาเสพติด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันภายในจิตใจของพวกเขา ให้มีความเข้มแข็งมั่นคง โดยอาศัยหลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้สามารถ

เป็นกำแพง ในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด และไม่เข้าใกล้แหล่งอบายมุข อันจะนำไปสู่การฝึกอบรมขัดเกลาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมสามารถนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงามไปใช้เพื่อพัฒนาตน ทางด้าน กาย วาจา ใจ ให้มีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเคยก้าวร้าวต่อผู้ใหญ่และติดการเล่นเกมส์ในมือถือ เพื่อพัฒนาครอบครัวและชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมสืบต่อไป การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรม การเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรม และเสนอกระบวนการอบรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อเสนอกระบวนการอบรมเยาวชนที่เข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากคัมภีร์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work Study) โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ขอบเขตของการวิจัย

1) ด้านเอกสาร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา เอกสารวิชาการ ตำรา เอกสารงานวิจัย บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2) ด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษา เน้นการดำเนินการโครงการซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการดำเนินการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Outcome) และ ผลกระทบ (Outcome or Impact) เป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากผลลัพธ์

3) ด้านพื้นที่วิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการวิจัยด้านพื้นที่ โดยใช้หลักเกณฑ์คัดเลือกพื้นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

(1) เป็นพื้นที่มีสภาพปัญหาทางสังคม

(2) เป็นพื้นที่มีผลลัพธ์ต่อการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนชุมชนบ้านหนองช้าง

ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว จึงได้ลงสำรวจหาพื้นที่เป้าหมาย และเมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์แล้วพบว่า ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าหลักเกณฑ์ทุกประการ จึงได้เลือกเป็นพื้นที่ศึกษา

4) ด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์แบบเจาะจง ได้แก่ พระอุปัชฌาย์ พระพี่เลี้ยง ผู้ปกครองเยาวชน ครูประจำชั้นเยาวชน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานบรรพชาสามเณร ในตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 รูป/คน

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key informant)

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนบ้านหนองช้าง ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ บุคคลที่เป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาโดยตรง เลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญ คือ ชาวชุมชนบ้านหนองช้าง จำนวน 30 รูป/คน

3.3 เครื่องมือ

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำแนกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้างที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตชุมชน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป เพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้างที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตชุมชน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

2) แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสังเกตการณ์พิธีการบรรพชาสามเณร ในส่วนของเครื่องมือเสริมในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถ่ายภาพประกอบการเก็บข้อมูลภาคสนาม

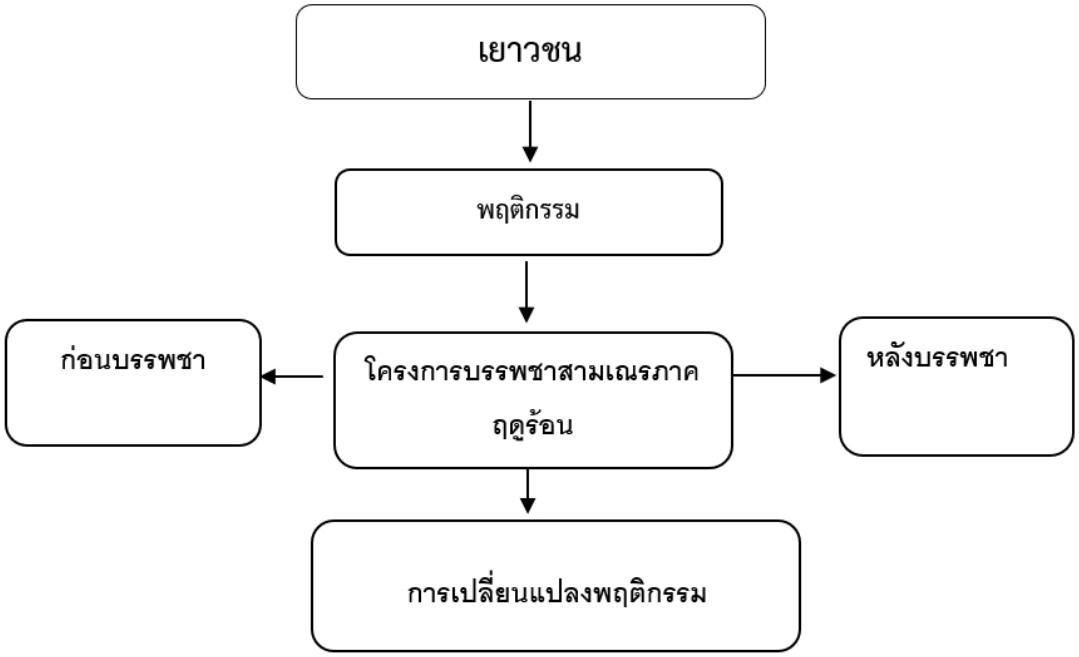
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลภาคสนามแล้วผู้วิจัยนำประเด็นที่พบจากการศึกษาข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์และการบันทึกสังเกตมาวิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การจัดทำข้อมูล ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลซ้ำ ตามทฤษฎี 3 เส้า หลังจากนั้นจึงจำแนกและจัดกลุ่มข้อมูลตามรายประเด็นที่กำหนดไว้

2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการบันทึกสังเกต ตามหลักอุปนัยวิธี จำแนกประเด็นตามองค์ความรู้ที่ค้นพบ โดยมุ่งวิเคราะห์ให้ได้ชุดความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนเข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง และความหมายที่ปรากฏในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนเข้าอบรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิภาพ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

4. ผลการวิจัย

1) สภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเยาวชนก่อนบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนก่อนบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน โดยทั่วไปพฤติกรรมทางกายเป็นเด็กที่ค่อนข้างขาดวินัย ขาดความรู้เรื่องศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา เด็กสมัยใหม่นี้เป็นคล้าย ๆ กันทุกคน คือ ชอบเล่นเกมส์ในมือถือ พ่อ-แม่ ก็หนักใจบังคับมากก็ไม่ได้เพราะกลัวลูกเสียคนครับ บางคนก็นิสัยดีหน่อยมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ แต่ก็มีส่วนน้อย เด็กส่วนใหญ่เห็นผู้ใหญ่แล้วจะเฉย ๆ ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบเล่นซุกซน พ่อ-แม่ ผู้ปกครองเด็กบางคนก็บอกว่า เด็กบอกยากสอนยาก เด็กไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ใหญ่เท่าที่ควรจะเป็น แต่เด็กบางคนก็บอกง่ายสอนง่าย เด็กส่วนใหญ่ก็พอที่จะอบรมได้สอนได้ พฤติกรรมของเด็กก็มีคละเคล้ากันไป มีซุกซนบ้าง มีเรียบร้อยบอกง่ายสอนง่ายบ้าง เด็กบางคนก็ชอบวิ่งเล่น อยู่เฉย ๆ ไม่ค่อยได้ ไม่มีสมาธิในการจะนั่งหรือทำกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ชอบเล่นเกมส์ในโทรศัพท์มือถือ ไม่สามารถแบ่งเวลาในการเล่นได้ พ่อ-แม่ผู้ปกครองเผลอไม่ได้เลย ต้องแอบเล่นเกมส์ในโทรศัพท์มือถือ เด็กบางคนก็เป็นเด็กเรียบร้อยมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ แต่ก็ยังสวดมนต์ไหว้พระไม่เป็น อาจจะเป็นเพราะไม่สนใจและไม่เคยทำมาก่อน ไม่เหมือนเด็กเมื่อสมัย 20-30 ปีที่แล้ว ที่ผู้ใหญ่บอกง่ายสอนง่ายกว่าเด็กสมัยนี้ และรู้จักไหว้พระสวดมนต์ เพราะครูพาไหว้พระสวดมนต์หรือพาเด็กเข้าวัดให้พระท่านสอนและอบรมศีลธรรม เพราะสมันก่อนมีวิชาศีลธรรมและพลเมืองที่ดี พฤติกรรมของเด็กก่อนบรรพชาสามเณร ผู้ปกครองส่วนใหญ่บอกว่า เด็กหรือเยาวชนในสมัยยุคปัจจุบันนี้ ต่างจากเด็กเมื่อ

สมัยก่อนมาก อาจจะเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมและยุคสมัยใหม่ขึ้น เทคโนโลยีทันสมัยขึ้น เช่น มีโทรศัพท์มือถือที่สามารถเล่นได้ทุกอย่าง ใช้โทรศัพท์ เล่นเกมส์ ดูหนัง ฟังเพลง Facebook line ฯลฯ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกและเย้ายวนจิตใจของเยาวชนสมัยนี้มาก ถ้าผู้ปกครองไม่ควบคุมพฤติกรรมของเด็ก เยาวชน ในชุมชนแล้วก็จะเกิดปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเยาวชนอยู่มากพอสมควร ฉนั้นผู้ปกครองบางท่านก็มีกิจมาก มีธุระมาก สิ่งที่จะช่วยและส่งเสริมให้เยาวชนเป็นคนดี และไม่ประพฤติออกนอกลู่นอกทาง จึงต้องให้บุตรหลานของตนมาบวชสามเณรภาคฤดูร้อนเพื่อขัดเกลาจิตใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีให้เป็นเด็กที่ประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามทำนองครองธรรม ตามจารีตประเพณีที่ดีงามของชาวไทย

2) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนหลังบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ความเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน พฤติกรรมทางกาย เด็กส่วนใหญ่มีความขยั่นและให้ความร่วมมือกับพระพี่เลี้ยง ตอนแรก ๆ การให้ความร่วมมือ เด็กบางคนก็ยังมีเกลียดคล้านอยู่บ้าง ตื่นสาย ลุกไม่ทันเพื่อน แต่พอได้สักสองสามวันก็ดีขึ้น เพราะพระพี่เลี้ยงคอยปลุกและดูแลอย่างใกล้ชิด ต่อมาก็ให้ความร่วมมือกับพระพี่เลี้ยงดีขึ้น ตอนเช้าก็ตื่นทำวัตรสวดมนต์เช้าด้วยความขยันดีขึ้น พฤติกรรมส่วนใหญ่มีความเปลี่ยนแปลงน้อยบ้าง มากบ้าง ตามสภาวะความสามารถของเด็กแต่ละคน ส่วนใหญ่การเล่นเกมส์ในมือถือก็ลดลงบ้าง พฤติกรรมส่วนใหญ่ การเล่นเกมส์ในมือถือเยาวชนส่วนใหญ่ก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คือ ถึงแม้จะไม่หยุดเล่นเกมส์ แต่ก็ลดลงมาอย่างเห็นได้ชัด เพราะผู้ปกครองบางท่านก็กลับมาเล่าให้ทางวัดฟังว่า ตอนนี้ลูกของตนการเล่นเกมส์ได้ลดลงค่อนข้างมากเลยทีเดียว เยาวชนบางคนเมื่อก่อนยังไม่บรรพชาสามเณร เป็นคนค่อนข้างขี้เกลียด ตื่นก็สาย พ่อ-แม่ ใช้สอยให้ทำงานบ้านก็ไม่ได้เลย แต่พอภายหลังการบรรพชาสามเณรแล้ว มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้เด่นชัดคือ เป็นคนขยั่นขึ้น ช่วยพ่อ-แม่ ทำงานบ้าน ตื่นนอนก็เช้าขึ้น

3) การเสนอกระบวนการอบรมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

กระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ก่อนการบรรพชาสามเณร ควรอบรมหลักศีลธรรมและการประพฤติปฏิบัติในการเข้าอบรม 3 วัน

วันที่ 1 สมัครเข้าอบรม และแนะนำโครงการ แนะนำระเบียบการในการอบรม และสถานที่ ห้องนอนและที่พักผ่อน พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ 2 สวดมนต์ ท่องมนต์ บทบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมเสริมการเรียนศีลธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กในปัจจุบันและภายหลังการลาสิกขา สำหรับการใช้ชีวิตในการเรียนและอยู่บ้านช่วย พ่อ-แม่ผู้ปกครองทำงานบ้าน

วันที่ 3 สวดมนต์ ท่องมนต์ พบพระพี่เลี้ยง อบรมกิจกรรมเสริมการเรียนศีลธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กในปัจจุบัน และเตรียมตัวเข้าพิธีกิจกรรมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

การปรับปรุงช่วงการอบรม

เวลา 05.00 น. ไหว้พระสวดมนต์ แนะนำระเบียบการ การประพฤติปฏิบัติตัวเองในการเข้าอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน ระเบียบเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์มือถือ การให้คำแนะนำจากพระพี่เลี้ยงในทุก ๆ วันของการเข้าอบรม

-ให้ใช้มือถือขณะพักเที่ยงและช่วงเย็นก่อนการทำวัตรสวดมนต์เย็น

-พระพี่เลี้ยงแนะนำระเบียบการและเฝ้าติดตามสามเณรอย่างใกล้ชิด ไม่ให้ออกนอกลู่นอกทาง คอยชี้แนะสั่งสอนหลักศีลธรรมและมารยาทที่ดีงาม

เวลา 06.00 น. ฉันข้าวต้ม

-ให้สามเณรนั่งหรือยืนเข้าแถวเพื่อรับข้าวต้มอย่างเป็นระเบียบวินัย

-พระพี่เลี้ยงให้ปลูกฝังคำกล่าวก่อนฉันข้าวต้ม ด้วยคำสอนที่ระลึกถึงบุญคุณของบิดา-มารดา และญาติโยมทั้งหลาย

-ฉันเสร็จแล้วให้เก็บถ้วยชาม และเครื่องปรุงต่าง ๆ ไปที่ชำระล้าง

-เก็บกวาดหอฉันให้สะอาดเรียบร้อย

-เตรียมสถานที่และอาหารเครื่องดื่ม ฉันภัตตาหารเช้า

เวลา 07.30 น. ฉันภัตตาหารเช้า พักผ่อน

-ฉันเสร็จแล้วให้เก็บถ้วยชาม และเครื่องปรุงต่าง ๆ ไปที่ชำระล้าง

-เก็บกวาดหอฉันให้สะอาดเรียบร้อย

เวลา 10.00 น. ปฏิบัติธรรม และกิจกรรมเสริมศึกษาศีลธรรมและจริยธรรม ในการใช้ชีวิตในปัจจุบัน และภายหลังที่ลาสิกขาบทไปแล้ว

เวลา 11.00 น. ฉันภัตตาหารเพล พักผ่อน

-เก็บกวาดหอฉันให้สะอาดเรียบร้อย

-เตรียมสถานที่และอาหารเครื่องดื่ม ฉันภัตตาหารเช้า

-เรียนหลักศีลธรรมและมรรยาทที่ดีงาม

เวลา 13.30 น. ปฏิบัติธรรมทำกิจจกรรม-เวลา 15.00 น.

-ฝึกปฏิบัติหลักธรรมขั้นพื้นฐาน และมรรยาทที่ดีงาม

เวลา 17.00 น.ไหว้พระสวดมนต์เย็น-เวลา 19.00 น.ชมวีดิทัศน์.

เวลา 21.00 น.พักผ่อนนอน

5. อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยสภาพพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้เข้าอบรมบวชภาคฤดูร้อน ชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พฤติกรรมของเยาวชนก่อนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนนั้น ก็เป็นเช่นเดียวกับพฤติกรรมของเยาวชนทั่วไปในยุคสมัยใหม่นี้ คือ มีพฤติกรรมติดการเล่นเกมส์ในมือถือตาม เพื่อน ๆ และสังคมของเยาวชน ไม่รู้จักความอ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้ใหญ่ซึ่งอาจจะเป็นเพราะทำตาม ๆ เพื่อน ๆ เดียวกันที่อยู่ในสังคมท้องถิ่น ยังขาดความรู้เรื่องหลักศีลธรรมอันดีงาม บางคนก็มีความก้าวร้าวพูดจาไม่มีสัมมา คารวะต่อผู้ใหญ่ และก็มีสมาธิสั้น สอดคล้องกับ ธีระศักดิ์ บึงมุม (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรม นักเรียนโดยอาศัยกระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน อำเภอน้ำพอง จังหวัด ขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของเยาวชนก่อนบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน ไม่ต่างจากเยาวชนทั่ว ๆ ไป เป็นวัยที่ต้องการอิสระทั้งทางความคิดและทางกาย รักการสนุก ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเยาวชนด้วยกัน

2. ผลการวิจัยความเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการบรรพชาสามเณรภาค ฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พฤติกรรมภายหลังการบรรพชา สามเณรภาคฤดูร้อน ส่วนใหญ่ก็มีการเปลี่ยนแปลงมากบ้าง น้อยบ้าง ตามอุปนิสัยขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคล

การเล่นเกมส์ก็ลดน้อยลงบ้าง มีพฤติกรรมว่านอนสอนง่ายขึ้น ลดความก้าวร้าวลงและขยันขึ้น พฤติกรรมที่เห็นเด่นชัด คือ การสวดมนต์ไหว้พระในตอนเย็น ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่จะติดกิจกรรมการสวดมนต์ไหว้พระ และติดไปจนถึงการใช้ชีวิตอยู่ในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ธีระศักดิ์ บึงมุม (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนโดยอาศัยกระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเยาวชนที่ผ่านกระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนมีความสนใจพระพุทธศาสนามากขึ้น รู้จักหน้าที่ของตน มีความกล้าเป็นผู้นำ ผลการเรียนดีขึ้น เป็นที่ยอมรับของครอบครัว ชุมชน สังคม มีสัมมาคารวะ มีน้ำใจแก่เพื่อบ้านและชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดี

3. ผลการวิจัยเพื่อเสนอกระบวนการอบรมเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแนวทางการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ของชุมชนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ก่อนการบรรพชาสามเณร ควรอบรมหลักศีลธรรมและการประพฤติปฏิบัติในการเข้าอบรม 3 วัน และหลังจากนั้นก็เข้าบรรพชาเป็นสามเณรเข้าอบรมตามระเบียบและกระบวนการที่กำหนด ไม่สอดคล้องกับ พระครูจิตตาภิรม (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้พุทธปรัชญาในการจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า รูปแบบการจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่า องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา เป็นโมเดลที่เรียกว่า “PP-BP-AS”เมื่อโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 6 ด้าน ก่อให้เกิดผลลัพธ์ คือ การจัดการโครงการฯ ที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. ข้อเสนอแนะ

1. การจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนควรมีการวิจัยการติดตามผลพฤติกรรมเยาวชนในชุมชน เพื่อประสิทธิผลของการจัดโครงการยิ่งขึ้น

2. การจัดโครงการบรรพชาสมเณรภาคฤดูร้อนควรมีการวิจัยปรับหลักศีลธรรมทางพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนที่พึงปรารถนาของสังคม

7. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กลุ่มส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่หลักธรรม สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม. (2552). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.

สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญซื่อ. (2551). *หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชนพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมดาเพรส.

ธีระศักดิ์ บึงมุม. (2558). การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนโดยอาศัยกระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนอำเภอน้ำพองจังหวัดขอนแก่น. *รายงานวิจัย*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัย.

พระครูจิตตาภิรม (ภูมิพัฒน์ ปภสฺสโร (ภักดีชน)). (2562). *การประยุกต์ใช้พุทธปรัชญาในการจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. ดุษฎีนิพนธ์: มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ภาษาอังกฤษ

The group promotes and supports the dissemination of Dhamma principles. Office of moral and ethical development. (2009). *Moral building work manual for children and youth*. Bangkok: Department of Religious Affairs, Ministry of Culture.

Sompong Jitprarath and Anyamanee Boonsue. (2008). *Child Rights and Local Planning Program for Children and Youth, 2008*. Bangkok: Normal Press.

Teerasak Buengmum. (2015). Development of Student Ethics by Using the Novice Ordination Process in the Summer Session at Nam Phong District Community Life Development Center, Khon Kaen Province. *Research Report*. Graduate School: Mahachulalongkorn rajavidyalaya University.

Phrakru Jittaphirom (Phumiphat Papassaro (Pakdichon)). (2019). *Application of Buddhist Philosophy in the Management of the Summer Novice Ordination Program. Thung Yai District Nakhon Si Thammarat Province for sustainable development*. Thesis: St. John's University.